

BEPERKT VOEREN VAN BORGEN AAN EEN DROOGVOERBAK OF BRIJBAK

fr. C.M.C. van der Peet-Schwering, onderzoeker Voeding
ing. J.C. Plagge, regionaal onderzoeker

Op het Varkensproefbedrijf te Raalte wordt momenteel ervaring opgedaan met het beperkt voeren van borgen aan een droogvoerbak en brijbak. De resultaten tot nu toe zijn positief. De borgen nemen circa 5% meer voer op dan de zeugen en worden tegelijk met de zeugen afgeleverd. Problemen met onderlinge agressie en vechten tussen de dieren zijn tot nu toe niet waargenomen.

Recent is op de Varkensproefbedrijven onderzoek gedaan naar de invloed van voeding van biggen en vleesvarkens op de groei en slachtkwaliteit. Uit dit onderzoek bleek dat het mogelijk is om via de voeropname de slachtkwaliteit van de vleesvarkens te beïnvloeden. Borgen hebben bij onbeperkte voeding in het algemeen laag vleespercentage. De slachtkwaliteit is te verbeteren door ze beperkt te voeren. Zeugen kunnen, afhankelijk van de energiewaarde van het voer, onbeperkt worden gevoerd. Op basis van deze resultaten is geconcludeerd dat het aan te bevelen is om borgen en zeugen gescheiden te mesten en de borgen gemiddeld over de hele mestrijperiode 3 à 5 % meer energie te voeren dan de zeugen. Op deze wijze zullen de borgen en zeugen ongeveer even snel groeien. Bij dit voerschema realiseren de borgen een groei van ongeveer 730 gram per dag (zie tabel 1). Bij trogvoeding is dit goed uitvoerbaar. Het gaat het er om het optimale voerschema voor de zeugen te vinden en het voerschema van de borgen daar op af te stemmen. Bij het voeren via een droogvoerbak of brijbak is de uitvoerbaarheid moeilijker. Op het Varkensproefbedrijf te Raalte wordt momenteel onderzocht of het mogelijk is om borgen beperkt te voeren aan een droogvoerbak of aan een brijbak en hoe groot de beperking kan zijn ten opzichte van onbeperkt voeren.

Onderzoek

In het onderzoek worden 4 proefbehandelingen met elkaar vergeleken. Deze zien er als volgt uit:

1. 8 borgen in een hok; de dieren worden onbeperkt gevoerd.
2. 8 borgen in een hok; de borgen worden beperkt gevoerd volgens een voerschema (zie tabel 1).

3. 8 zeugen in een hok; de dieren worden onbeperkt gevoerd.
4. 4 borgen + 4 zeugen in een hok; de dieren worden onbeperkt gevoerd.

Voordat de proef begon is eerst vastgesteld wat zeugen bij onbeperkte voeding dagelijks opnemen. Aan de hand van deze resultaten is een voerschema voor de borgen opgesteld.

Alle dieren worden gevoerd met voer met een energiewaarde (EW) van 1,03. Het voer wordt verstrekt via een eenvakdroogvoerbak of via een brijbak. Bij de beperkt gevoerde borgen wordt de bak éénmaal per dag gevuld. De proef is begin dit jaar gestart in twee afdelingen en heeft nu 2 rondes gelopen.

Ervaringen met het voerschema

Uit de resultaten tot nu toe blijkt dat het voerschema tot een gewicht van ongeveer 60 kg zodanig hoog is dat de borgen onbeperkt worden gevoerd. Na 60 kg worden de dieren wel duidelijk beperkt in hun voeropname. In vergelijking met de onbeperkt gevoerde borgen hebben de beperkt gevoerde borgen ongeveer 7% minder voer opgenomen. Deze beperking in voeropname is hoofdzakelijk tot stand gekomen in de tweede helft van de mestrijperiode. Om vervetting tegen te gaan is dit ook de beste periode om te beperken. De beperkt gevoerde borgen zijn tot nu toe even snel gegroeid als de onbeperkt gevoerde zeugen. De voeropname van de beperkt gevoerde borgen was ongeveer 5% hoger dan van de zeugen.

Gedrag van de dieren na het voeren

In het begin van de mestperiode wordt geen onrust waargenomen rond het voeren omdat de

dieren bijna of volledig onbeperkt worden gevoerd. In de loop van de mestperiode neemt de onrust onder de dieren iets toe. Bij het voeren 's morgens komt een aantal dieren direct in de benen terwijl de overige dieren blijven liggen. Deze wachten met vreten totdat er ruimte bij de bak is. Waarschijnlijk treedt er een bepaalde rangorde op tussen de dieren. (Omdat bij het voeren 's morgens niet alle dieren overeind komen is de gezondheidscontrole moeilijker uit te voeren, dan bij voersysteem met trog).

Problemen met onderlinge agressie en vechten tussen dieren zijn tot nu toe, zowel bij de droogvoerbak als bij de brijbak, niet waargenomen. De indruk bestaat wel dat de dieren aan de droogvoerbak tijdens het voeren rustiger zijn. Doordat de dieren elders water op moeten nemen wisselen ze elkaar vaker af, zonder dat dit een gevolg is van vechten of verdringen. Het is belangrijk dat er bij het opleggen uniforme koppels borgen worden gevormd. Dit is noodzakelijk om te voorkomen dat sommige dieren bijna al het voer zullen opvreten, terwijl andere dieren vrijwel geen voer krijgen.

Jubileum

Op 1 september van dit jaar was ing. Jan Huiskes 25 jaar in overheidsdienst. Op 24 november is dit met een feestelijke receptie in Rosmalen gevierd. Jan Huiskes begon zijn carrière bij de overheid als onderzoeker in ruilverkavelingsgebieden. Daarna was hij lange tijd werkzaam als economisch medewerker bij het Consulentenschap in Algemene Dienst voor Varkenshouderij. In 1985 kwam hij bij het Proefstation. Hij werd onderzoeker, maar de eerste tijd was hij vooral bouwpastoor van het nieuw te bouwen Proefstation. Momenteel verricht Jan Huiskes in samenwerking met vele anderen onderzoek op kwaliteitsgebied. Daarbij valt vooral te denken aan het vervettingsonderzoek en de implanteerbare chips.

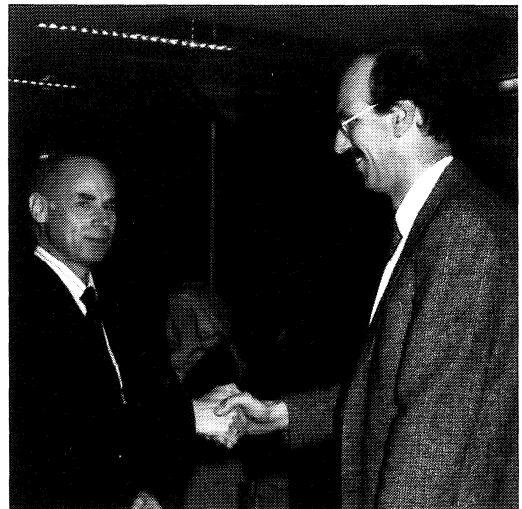
Wij feliciteren Jan Huiskes van harte met dit jubileum en wensen hem nog vele werkzame jaren toe bij het Proefstation.

Tot slot

Het onderzoek loopt voorlopig nog door. Per week zal de voeropname van de onbeperkt en van de beperkt gevoerde dieren worden geregistreerd. Daarnaast zal dagelijks de tijd worden geregistreerd dat de dieren de bakken leeg hebben. In de loop van volgend jaar zullen de resultaten van deze proef gepubliceerd worden.

Tabel 1: **Voerschema voor de borgen**

week	gewicht (kg) kg	voer/dag/dier
	24 - 27	1,15
2	27 - 31	1,35
3	31 - 35	1,50
4	35 - 40	1,65
5	40 - 45	1,80
6	45 - 50	1,90
7	50 - 55	2,04
8	55 - 61	2,26
9	61 - 66	2,38
10	66 - 72	2,50
11	72 - 77	2,62
12	77 - 83	2,74
13	83 - 89	2,86
14	89 - 95	2,93
15	95 - 100	3,00
16	100 - 105	3,03

Leo den Hartog feliciteert Jan Huiskens met zijn 25-jarig ambtsjubileum.